

Sådan kan du hjælpe en borger i akut psykisk krise på kort tid

Det primære mål er, at borgeren får løst op for den "gordiske knude", som personen møder ind med i akuttilluddet, og går styrket ud ad døren med en eller flere handlemuligheder under armen.

Krisemedarbejdere kan bruge 3 hovedingredienser: En tryk og tillidsfuld relation, mange hv-spørgsmål, samt aktiv lynning. Vejene dertil bygger på narrativ praksis.

Af Elisabeth Rolffes Becker
Samtalepartnern@gmail.com

Formålet med denne artikel er at give et rids af, hvilke begreber jeg trækker på, og hvad jeg konkret gør som krisemedarbejder i et akuttillbud, når jeg gennemfører en krisesamtale med en borger i akut psykisk krise. Artiklen er tænkt som inspirationskilde til de kollegaer, der arbejder i eksisterende akuttillbud.

Artiklen er delt op i 3 hovedafsnit: En kort beskrivelse af centrale teorier, som jeg forstår og anvender dem, gennemgang af de 3 veje og endelig en praksisbeskrivelse fra Akuttilluddet.

Min påstand er, at størsteparten af borgere i akut psykisk krise relativt hurtigt går mere styrket og afklaret ud ad døren med en eller flere handlemuligheder under armen efter en krisesamtale. For at dette skal lykkes, er det vigtigt, at krisemedarbejderen møder borgeren med afsæt i Recovery og Empowerment set ud fra et narrativt perspektiv.

Flere af mine kollegaer kan fortælle lige så gode historier om, hvordan borgeren relativt hurtigt kan opleve en mærkbar positiv ændring i deres sindstilstand med afsæt i andre teoretiske og metodiske tilgange.

Jeg har fuld respekt og forståelse for, at det ikke alene er med afsæt i og ved brug af den narrative tilgang, der kan opnås en positiv effekt hos borgeren. Denne artikel giver således én forløbsbeskrivelse ud af mange mulige.

Recovery og Empowerment set ud fra et narrativt perspektiv - begreber

Som krisemedarbejder i Lyngby-Taarbæk Kommunes social psykiatriske akuttillbud arbejder jeg ud fra disse to perspektiver:

Recovery: En overbevisning om, at mennesker kan komme sig helt eller delvist fra en psykisk sygdom eller en akut psykisk krise.¹

Empowerment: En overbevisning om, at borgeren kan genvinde magten i eget liv og finde styrke til at handle i overensstemmelse med det, de håber og drømmer om for deres liv.² Hvis en borger for en stund har tabt håbet, er det muligt for krisemedarbejderen at bære håbet for dem, indtil de selv magter at tage stafetten igen. Jeg kan i ord og handling fortælle en borger, at jeg tror på dem.

I det krisearbejde jeg udfører sættes borgers livsfortællinger og meningsskabelse i centrum. Det gøres i afsættet af det narrative grundlag, som jeg kort vil komme ind på her.

Det narrative grundlag

De begreber jeg har valgt at fremhæve i artiklen, er udviklet og defineret af socialrådgiver og familierapeut Michael White (1948 – 2008). Narrativ terapi er en videreudvikling af systemisk terapi. Terapiformen er kun ca. 30 år gammel og er stadig i udvikling. Michael White lod sig inspirere

---

¹ Socialstyrelsen (2013): Mennesker med psykiske vanskeligheder. Sociale indsatser, der virker.

² Ibid.

af mange tænkere hovedsageligt af poststrukturalister og socialkonstruktionister bl.a. Michel Foucault, Pierre Bourdieu og Jerome Bruner.

Det er ikke muligt at gennemgå Michael Whites teori og metode her. Jeg vil derfor blot fremhæve nogle enkelte af de begreber, der ligger til grund for den praksisbeskrivelse, jeg fortæller om senere i artiklen.

De begreber jeg har valgt at fremhæve betydningen af er: Fortællinger, meningsskabelse, dekonstruktion, eksternaliserende sprogbrug og samtaler, genforfattende samtaler samt den decentrerede men indflydelsesrige position.

Fortællinger

Den narrative metafor for fortælling kan forstås således, at mennesker lever deres liv efter fortællinger, og at fortællingerne former og skaber livet. Michael White siger, at fortællingerne: "(...) har reelle og ikke bare fantaserende virkninger, og at fortællingerne udgør livets struktur."³

I relation til fortællinger er Michael White interesseret i at få beskrevet de episodiske oplevelser og erfaringer, som har bidraget til, at en person føler, at livet er problemfyldt.

Der kan her være tale om mange fortællinger, der er med til at stykke en storfortælling sammen om, at borgeren ex. føler sig fuldstændig lammet og magtesløs lige nu.

Meningsskabelse

I forhold til begrebet meningsskabelse er Michael White inspireret af Jerome Bruner⁴. Han beskriver mennesket som meningsskabende. Når jeg som terapeut er nysgerrig og går på opdagelse sammen med borgeren i borgerens fortælling, er det en af mine fornemmeste opgaver at finde "sprækker", dvs. åbninger i fortællingerne.

---

³ White, Michael (2006): *Narrativ teori*. : Kap. 2. Hans Reitzels Forlag, side 66ff.

⁴ Bruner, Jerome (1999): *Mening i handling*. Forlaget Klim og Jerome, Bruner (2004): *At fortælle historier i juraen, litteraturen og i livet*.: Kap.3: Den narrative dannelse af selvet. Alinea Egmont se også: White, Michael (2006): *Narrativ teori*. Hans Reitzels Forlag: s 66ff.

"Sprækkerne" kan beskrives som vendepunkter og modsigelser (peripetri) til den dominerende fortælling, borgeren kommer med. De stillede spørgsmål i løbet af en samtale kan forhåbentlig medvirke til at skabe refleksion og plads til mulige vendepunkter og nye handlemuligheder for borgeren.

Dekonstruktion – eksternaliserende sprog og samtaler

Dekonstruktion⁵ handler om at undergrave det, der tages for givet, og som kan dække over egne fordomme og forudindtagethed. I håbet om, at borgeren finder nogle mere foretrukne historier frem om sig selv, er det vigtigt at få afdækket den forudindtagethed, borgeren kommer ind ad døren med. Ifølge Gregory Bateson er det ikke mennesket, der er problemet, men problemet der er problemet. Det problemfyldte, forudindtagede, velkendte, og/eller det der tages for givet kan med fordel tingsliggøres. Det er muligt at tingsliggøre det oplevede problem ved at lade borgeren navngive det og efterfølgende tale om problemet i 3 person. Navngivningen af problemet gør det lettere at tale om, fordi det skaber en distance mellem personen og problemet. Borgeren kan tage styring på problemets magt og indvirkning. Igennem tingsliggørelse og de spørgsmål jeg stiller, kan borgeren få mulighed for at tage stilling på ny og måske vælge at leve sit liv på andre måder. Dette kaldes eksternaliserende sprogbrug og samtaler⁶. Det er i øvrigt muligt at navngive flere problemer undervejs, da et problem sjældent kommer alene.

Genforfattende samtaler

Genforfattende samtaler⁷ handler om at bygge op på grundlag af unikke hændelser og alternative

---

⁵ White, Michael (2006): *Narrativ teori*.: Kap. 2: dekonstruktion og terapi, side 64ff.

⁶ White, Michael (2006): *Narrativ teori*. : Kap. 2: Dekonstruktion og terapi. Hans Reitzels Forlag, side 69ff.

⁷ Michael White.: *Kort over narrative landskaber*: Kap. 2 Genforfattende samtaler. Hans Reitzels Forlag (2008) og White, Michael (2006): *Narrativ teori*. : Kap.

fortællinger til den problemmættede historie, som borgeren kommer ind i Akuttilbuddet med. I løbet af en samtale fortælles der om unikke hændelser og modsigelser. De unikke hændelser og modsigelser siger noget om det borgeren gerne vil og måske håber på og drømmer om. Den fortælling, der handler om det borgeren hellere vil, kan også tingsliggøres og dermed navngives og tales om i 3. person. Det er muligt gennem uddybende spørgsmål at gå på opdagelse i, hvad denne mere foretrukne fortælling handler om? Den effekt den foretrukne fortælling kan have? Hvad borgeren synes om den effekt og hvorfor? Hvad kan evt. blive muligt? Det kan også være nærliggende at spørge ind til det, som har ligget i skyggen af den problemmættede fortælling, jf. Michael Whites begreb, "*det fraværende men implicite*"⁸. Sammen kan vi gå på opdagelse i, hvad problemet har skygget for. Hvad har gemt sig bag problemet, men hele tiden været tilstede, som borgeren hellere vil? Hvilke værdier trænger måske til at blive synliggjort, som problemhistorien har skygget for? Hvis disse mere foretrukne fortællinger bliver talt frem og synliggjort, bliver det muligt for borgeren at handle på dem og skabe en ændring.

Borgeren kan gennem de narrative samtaleformer genforfatte sit liv, tage styring og begynde at handle i overensstemmelse med den foretrukne fortælling. De 3 veje jeg beskriver senere i artiklen, er inspireret heraf.

Den decentrerede men indflydelsesrige position

Når jeg samtaler med en borger, bestræber jeg mig på at indtage en "*decentreret men indflydelsesrig position*"⁹.

I en *decentreret position* fokuserer jeg på at få borgerens egne erfaringer, kulturelle baggrund, færdigheder, viden og moral i spil. Mine spørgs-

mål og betragtninger må tage afsæt i det borgeren har sagt, således at borgeren får større viden om sig selv og kan udvidede handlemulighederne. Alice Morgan siger: "(...) *Det er en tilgang, der ser barnet eller familien som ekspert i eget liv, og hvor familiens viden, kompetencer, præferencer og ønsker derfor er i centrum for terapien*"¹⁰. Den *indflydelsesrige position* ligger i måden jeg strukturerer mine spørgsmål og reaktioner på, således at borgerens færdigheder og viden bliver mere nuanceret.

I krisesamtaler krydser to liv hinanden. Der er tale om en tovejsproces¹¹. Borgeren møder hele mig idet jeg bestræber mig på at være så autentisk som mulig. Det er borgerens fortællinger, der er i centrum for vores krisesamtale, men af og til kan jeg blive sat i en situation, hvor jeg momentvis deler ud af egen viden og erfaringer¹². Borgeren kan eksempelvis spørge, "Hvad synes du?", og jeg svarer ud fra den viden og de erfaringer, jeg har på området. Min transparente adfærd, det vil her sige gennemsigtige adfærd, har ofte den effekt, at borgeren får mulighed for at forholde sig til det, jeg siger. Når jeg svarer, følger jeg op med et eller flere spørgsmål, så som: Hvad borgeren synes om den erfaring? Om det er noget borgeren kender til? Hvordan? På hvilken måde giver svaret mening i borgers liv? På den måde giver jeg bolden tilbage til borgeren med mulighed for at tage stilling til det, jeg har sagt. Dette er i god tråd med mit ønske om, at det er borgeren, der er eksperten i eget liv og som har fat i styrepinden.

Jeg er af den overbevisning, at hvis borgeren tager styring og selv finder frem til en meningsfuld løsning på problemet, så har borgeren også lettere ved efterfølgende at holde fast i det, der skal til for at nå målet.

2: Dekonstruktion og terapi. Hans Reitzels Forlag, side 70 ff.

⁸ White, Michael (2006): *Narrativ teori*.: Kap. 3: Fornyet engagement i Historien: De fraværende med implicite. Hans Reitzels Forlag, side 93 ff.

⁹ jf. Michael White og Alice Morgan.: *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Akademisk Forlag, 207, kap. 2, side 74.

---

¹⁰ jf. Michael White og Alice Morgan.: *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Kap. 2.: Terapeutens position i arbejdet med familier og deres børn, 2007, side 74

¹¹ Michael White, *Narrativ Teori*. Hans Reitzels Forlag, 2006, kap. 6: Den terapeutiske relation.

¹² Anette Holmgren: *Terapifortællinger*. Dansk Psykologisk Forlag, (2008), side 241.

I krisesamtaler bestræber krisemedarbejderen sig på at bygge mennesker op i overensstemmelse med deres intentioner, erfaringer, færdigheder, værdier, viden, håb og drømme, principper og dedikationer. Michael White er meget optaget af, hvad sproget gør ved os, og den magt sproget har. Vi kan populært sagt tale hinanden op og ned. Sproget er magtfuldt og produktivt. Sproget individualiserer og skaber mennesker,¹³ og kan bruges som et styringsredskab, også i krisesamtaler.

Vores oplevelser i livet kan ikke ændres, men det kan vores position til dem. En borgers måde at forstå og tale om en oplevelse, og den kropslig reaktion der følger med, kan ændres. Der er derfor håb forude.

I en samtale med en borger i akut psykisk krise kan jeg vælge at gå ud ad 3 veje. Måske du kan lade dig inspirere af dem. Vejene skal ikke nødvendigvis følges kronologisk, men kan med fordel inddrages i en samtale.

De 3 veje

1 vej: Det første jeg gør er at lytte til *problemhistorien*. Jeg forsøger dernæst at få borgeren til at *navngive* problemet. Jeg kan for eksempel spørge, hvad borgeren vil kalde det, borgeren bliver ramt af? Borgeren kan eksempelvis sige magteløsheden, håbløsheden og dovenskaben osv. Undervejs spørger jeg til den *effekt* problemhistorien har eller har haft i relation til borgeren selv, venner, familie og evt. arbejde mv. samt i hvilken kontekst. Hvor sker det? Sker det alle steder eller kun nogle steder?

Jeg stiller *evalueringsspørgsmål* til, hvad borgeren synes om den effekt problemet har? Hvad synes borgeren, om den *magt* problemet har? Jeg spørger om, *hvorfor* borgeren synes, problemet fylder for meget? Hvad er det, der er vigtigt for borgeren, og/eller hvad har problemet eventuelt har skygget for, som borgeren heller vil? Jeg

spørger om borgeren kan navngive det, han eller hun gerne vil? Hvilken effekt det vil have? Hvad borgeren vil synes om det? og Hvad kunne så lade sig gøre?

2 vej: Jeg spørger ind til det borgeren håber og drømmer om.

3 vej: Hvad der skal til for at nå målet? Hvad kan borgeren selv gøre? Hvilke færdigheder kan borgeren trække på? Hvem/hvad kan støtte under vejs? og Hvordan?

På denne måde forsøger jeg at sikre en refleksiv proces hos borgeren i akut psykisk krise. Borgeren kommer til at vide noget mere om sig selv.

Et praksiseksempel fra Akuttilbuddet

Du skal nu møde Tina (anonymiseret), som jeg havde en krisesamtale med. Jeg vil i det følgende fremhæve relevante brudstykker af vores samtale, som eksempel på hvordan jeg kan vælge at arbejde med et menneske i akut psykisk krise. Det er vigtigt at huske på, at samtaler forløber vidt forskelligt, og at denne er en af mange mulige.

Modtagelse

Tina er i starten af 40'erne og meget smuk. Hun kommer grædende og forpint ind ad døren. Jeg bestræber mig på ikke at være forudindtaget og tager imod hende med udstrakte arme. Vi finder et roligt sted at sidde. Jeg forsøger at stabilisere situationen og bemærker, at hendes fysiske tilstand ser sund ud. Jeg spørger hende, om hun ønsker noget at drikke. Tina ønsker et glas vand, og det får hun. Det vigtigste på dette tidspunkt er, at hun har det godt.

Tina siger følgende til mig: "Jeg kan ikke magte det mere." Jeg spørger Tina stille og roligt om, hvad det er, hun ikke kan magte? Jeg vælger her at tage ordet "magte" i min mund og spørger ind til det, Tina oplever, som hun ikke kan magte. Jeg forsøger at folde det lidt mere ud. Folde ud betyder, at jeg begynder at stille spørgsmål til og være

---

¹³ Heede, Dag (2004): *Det tomme menneske*. Introduktion til Michel Foucault. Museum Tusulanums forlag.

nysgerrig på, hvad ordet magte betyder for Tina og i relation til hvad? I hvilken kontekst?

1) Den første vej – Tinas problemfortælling

Tina fortæller, at hun ikke kan magte den måde, hendes mor taler til hende på med nedgørende kommentarer og evige krav om, at Tina altid skal være den pæne pige. Det forventes, at hun gør og siger de rigtige ting og aldrig siger fra. En pige, som altid står til rådighed for sin mor, nu hvor far er gået bort. Hvis Tina som lille ikke opførte sig ordentlig, var det ikke ualmindeligt, at Tina blev beordret ind på sit værelse af både sin mor og far. Tina fortæller, at hun har forsøgt at tage livet af sig selv to gange, og at hun skader sig selv gennem mad, som hun spiser alt for meget af og kaster op igen. Tina går til gruppeterapi for sin spiseforstyrrelse. Tina fortæller om de krav, der er i vores kultur, som understøtter morens fortælling om at skulle være den pæne, smukke pige, der siger de "rigtige" ting og ser ud på den "rigtige" måde.

For at *navngive* det hun er blevet ramt af, spørger jeg Tina, hvad hun vil kalde det, hun har oplevet? Hun svarer: "Som et fængsel".

Jeg spørger ind til hvilken *effekt*, fængslet har i relationen til hende selv, hendes mor, venner og måde at være i verden på? Svaret fra Tina er: "Jeg hader mig selv. Jeg kan ikke finde ud af nogle som helst ting. Jeg kan ikke finde ud af at have en kæreste og venner – Jo lidt, men ikke rigtig. Jeg er ikke glad. Jeg tør ikke have venner. Jeg vurderer mig selv hele tiden. Jeg føler mig aldrig god nok. De ser aldrig den rigtige mig, fordi jeg gør mig så umage for at gøre dem tilfreds. Jeg gør det, jeg tror, de gerne vil have. Jeg føler mig som et alderdomshjem bagefter".

Herefter får jeg Tina til at *evaluere* på det navngivne ord. Jeg spørger hende, hvad hun synes om fængslet? "Ikke godt", svarer hun.

Jeg spørger Tina, hvad det liv hun har levet indtil dato på sin mors, fars og kulturens præmisser har *skygget for*? Tina kalder det "mig selv". Pludselig går det op for Tina, at "fængslet" har skygget for hende selv og muligheden for at udfolde sig,

bl.a. i forhold til at vide hvem hun selv er, og at hun har været begrænset i at være Tina. Tina fortæller også, at det har skygget for at være god ved sig selv. Hun er jo begyndt at skade sig selv gennem overspisning. Det har også skygget for livsglæden og kreativiteten. Tina fortæller, at hun har en slags forkerthedsfølelse i stedet for en rigtighedsfølelse. Her navngiver hun det, hun hellere vil som en rigtighedsfølelse. Vendepunktet begynder at tage form for hende, og den gordiske knude begynder at løsne sig.

Jeg spørger ind til, om forkerthedsfølelsen stadigvæk skal have samme magt og indflydelse i hendes liv. "Nej!", siger hun bestemt. "Hvorfor ikke?", spørger jeg? Tina svarer, "Fordi den fratager mig glæden ved at leve, og det er jo dét, jeg gerne vil. Det er heller ikke i orden, at jeg skader mig selv".

Jeg bemærker, at Tina siger det med en vis fasthed i stemmen, og jeg spørger ind til, hvilke *færdigheder* hun trækker på, når hun kan sige det med sådan en fasthed i stemmen. "Det er min retfærdighedssans og viljestyrke. Det er ikke i orden, jeg har haft det sådan. Jeg vil lave det om!"

2) Den anden vej – Tinas håb og drømme

"Hvad vil du gerne lave om i dit liv", spørger jeg? Hun svarer, "Være glad og ikke skade i mig selv. Jeg vil gerne føle, jeg er god nok, og vide hvem jeg er. Jeg vil gerne opleve at være mig selv, når jeg er sammen med venner og min mor. Jeg vil også gerne få nogle flere venner, en kæreste og begynde at arbejde igen – jeg vil gerne ud ad fængslet og ind i mit eget land."

3) Den tredje vej – hvad skal der til for, at Tina når målet

Jeg gør Tina opmærksom på målet ved at spørge ind til det. "Nu er der jo flere ting, du gerne vil ændre, så hvad kunne du tænke dig at starte med?" Hun fortæller mig, at hun må tale med sin veninde. Jeg spørger hende, hvordan og hvornår, hun vil det? Det vil hun hurtigst muligt. Jeg spørger, hvordan hun kan forberede sig til det? Tina siger, at det behøver hun ikke at gøre nu, hvor hun har talt med mig. Tina vil ringe til sin veninde

med det samme. "Er det en stor, lille eller mellem ting at fortælle det til din veninde?", spørger jeg. Hun siger straks, at det er en stor ting. Jeg spørger hende hvorfor? "Fordi jeg aldrig har fortalt hende om min situation på den måde før". "Hvordan har du med det", spørger jeg. "Det har jeg det godt med, men jeg er også nervøs for at fortælle hende det". Vi sender hinanden et fast blik, og jeg går ud ad døren. Tina ved, at jeg er på den anden side af døren, og at hun trygt kan kontakte mig, hvis hun har behov for det.

Tina får talt med sin veninde i telefonen, og de aftalte at mødes samme aften.

Før Tina går ud ad døren, spørger jeg hende, om jeg på nogen måde kan støtte op omkring hendes initiativ? Med dette spørgsmål bestræber jeg mig på at levere et fællesskab i håbet om at gøre handlingen lettere for Tina. Det er vigtigt at tilbyde et fællesskab, fordi mange mennesker har oplevet at stå alene med et problem i længere tid.

Da jeg nu er vidne til hendes første skridt hen imod at få opfyldt sine ønsker, aftaler vi, at hun kan ringe til os i Akuttilbuddet, hvor hun kan fortælle, hvordan det er gået, hvis hun har lyst.

Vi aftaler også, at hun kan få lavet en kriseplan 2 dage senere. Tina får lagt en kriseplan, hvor hun får sat flere ord og konkrete handlinger på det, hun og andre skal gøre, for at hun kan nå sine mål til den tid, hun regner med det vil tage.

Kriseplanen kan være med til at give hende et større overblik over sin følelsesmæssige og relationelle situation, men også over de konkrete handlinger, der skal foretages for at nå de mål, håb og drømme, hun har for sin fremtid.

Opsummering

Praksiseksemplet viser hvordan, det er muligt at få skabt en tryk og tillidsfuld kontakt med en borger i en narrativ praksis.

Jeg er opmærksom på at møde Tina uden at være forudindtaget. Hv-spørgsmål og aktiv lytning aktiveres gennem dekonstruktion af den problemmættede fortælling, hun kommer med i Akuttilbuddet. Dette sker også gennem den genfortællende samtale, hvor vi går på opdagelse i Tinas mere foretrukne fortællinger. Min decen-

trerede men indflydelsesrige position fastholder mig som spørgsmålsstiller i håbet om, at Tina får mere viden om sig selv, og det hun kan og gør. Tina bliver bragt ind i sit eget mentale refleksionsrum netop ved, at jeg bestræber mig på at tale om noget, som giver mening for Tina, og som hun navngiver. Da det så mest håbløst ud for Tina, bar jeg håbet og en overbevisning om, at Tina kom sig fra den akutte psykiske krise.

De tre veje guider mig til at stille Tina nogle opbyggelige spørgsmål vidende om, at Tina står som ekspert i eget liv. Med udgangspunkt i de 3 vejes spørgsmål begynder hun at tage teten i relation til det, hun håber og drømmer om. Problemet magtfulde position, som bringer Tina på besøg i Akuttilbuddet ændre karakter og indflydelse. Tinas sprog ændrer sig i overensstemmelse med, at hun får mere viden om sig selv i relationen til de håb og drømme, hun har for sit liv. Jeg bliver vidne til hendes skridt hen imod indtagelsen af sit eget land. I Akuttilbuddet sørger vi for, at hun er ikke alene. Jeg og andre kollegaer støtter hende, indtil hendes veninde og/eller andre i hendes netværk kan tage over. Recovery-perspektivet er blevet gjort operationel, ved at jeg tog udgangspunkt i en overbevisning om, at hun kan komme sig fra en akut psykisk krise. Empowerment blev synliggjort ved, at Tina genvandt magten i eget liv og fandt styrke til at handle i overensstemmelse med det, hun håber og tro på.

Beskrivelse af forfatter og baggrund for artiklens tilblivelse

Til daglig arbejder Elisabeth i egen praksis, Samtalepartneren, samt i Lyngby-Taarbæk Kommunes Akuttilbud.

Elisabeth Rolffes Becker er uddannet narrativ psykoterapeut og medlem af Dansk Psykoterapeutisk forening. Hun har læst psykologi på RUC, og er oprindeligt uddannet Jurist fra Københavns Universitet.

Artiklen er tænkt som inspirationskilde til kollegaerne i de 14 nye Akuttilbud i Danmark, herunder til dem der deltager i den 3-årige Socia-

le Akutuddannelse (DSA) initieret af Socialstyrelsen. En uddannelse som Elisabeth bl.a. underviser på sammen med projektleder af DSA Bo Kristian Nielsen og Projektleder af Akuttilbuddet Jens Hjort Andersen. En særlig stor tak skal lyde til de to skønne mennesker, som med deres vågemod og tillid har haft stor betydning for denne artikels tilblivelse. Min mand og gode veninde Lena Siff Venke Søgård skal også have en stor tak for hjælpen med layout og korrekturlæsning.

Litteratur

Bøger:

- Brinkmann, Svend (red.) (2010): *Det diagnosticerede liv – sygdom uden grænser*. Forlaget Klim.
- Bruner, Jerome (1999): *Mening i handling*. Forlaget Klim.
- Jerome, Bruner (2004): At fortælle historier i juraen, i litteraturen og livet. Alinea Egmont.
- Denborough, David – red. (2008): *Traumer – Narrativ behandling af traumatiske oplevelser*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Derrida, Jacques (2002): *Difference*. Det lille forlag.
- Fogh-Jensens, Anders (2009): *Projekt mennesket*. Århus Universitetsforlag.
- Freedman & Combs (1996): *Narrative Therapy – The Social Construction of Preferred Realities*.
- Norton Freeman, Jennifer, Epston, David & Lobovitz, Dean (1997): *Playful Approaches to Serious Problems*. W.W. Norton & Company.
- Hansen, Janne Hedegaard (2009): *Narrativ dokumentation – en metode til udvikling af pædagogisk arbejde*. Akademisk forlag.
- Heede, Dag (2004): *Det tomme menneske*. Introduktion til Michel Foucault. Museum Tusulanums forlag.
- Holmgren, Anette (2008): *Terapifortællinger – Narrativ terapi i praksis*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Lauving, Arnhild (2008): *I morgen var jeg altid en løve*. Akademisk forlag.
- Monk, Gerald, Winslade, John, Crocket, Kathie og Epston, David (2007): *Narrativ terapi i praksis – Håbets arkæologi*. Akademisk forlag.
- Morgan, Alice (2005): *Narrative samtaler*. Hans Reitzels Forlag.
- Riber, Jørgen (2005): *Forstået og forstyrret*. Hans Reitzels Forlag.
- Russell, Shona og Carey, Maggie (2007): *Narrativ terapi. Spørgsmål og svar*. Hans Reitzels Forlag.
- Payne, Martin, Augusta-Scott, Todd, Brown, Catharina & Angus, Lynne E. (2006): *Narrative Therapy – Making meaning, making lives*. Sage Publications.
- Schjødt, Borrik og Egeland, Thor Aage (1992): *Fra systemteori til familierapi*. Paludan.
- Sparre, Anne Sofie Møller & Jørgensen, Katrine Dall (2009): *Syv fortællinger om narrativ praksis*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Strandberg, Leif (2009): *Vygotskij i praksis*. Akademisk Forlag.
- White, Michael (2006): *Narrativ teori*. Hans Reitzels Forlag.
- White, Michael (2006) *Narrativ praksis*. Hans Reitzels Forlag.
- White, Michael (2008): *Kort over narrative landskaber*. Hans Reitzels Forlag.
- White, Michael og Morgan, Alice (2007): *Narrativ terapi med børn og deres familier*. Akademisk Forlag.

Artikler

- Behan, Christopher (1999): *Linking lives around shared themes: Narrative group therapy with gay men*. Gecko: A journal of deconstruction and narrative ideas in therapeutic practice #2. Upubliceret dansk oversættelse.
- Bird, Jonella (2002): Kap. 1: *Just talk* (side 1- 47) i: *The hearts Narrative*. Edge Press. (Upubliceret dansk oversættelse).
- Bird, Jonella (2004): Kap. 11: *The power of the measure. Slowing the conversation down*. S. 221-252 (31 sider) i: *Talk that sings*. Edge Press.
- Borden, Ali (2007): *Every conversation is an opportunity: Negotiate identity in Group settings* (side 36 – 53). The international Journal of Narrative Therapy and Community Work. No 4.
- Boscolo, Luigi (1991): *Del II: Familien med en hemmelighed i: Systemisk Familierapi*. Hans Reitzels Forlag (artiklen illustrerer praksis).
- Bruner, Jerome (1986): Kap. 2.: *Two Modes of Thought* (s. 11-43) i: *Actual Minds*. Possible worlds. Harvard University Press.
- Carey, Maggie (2002): *What the Wildman, the Dragon-Arguing Moser and Camellia the chameleon taught me about externalising conversations* i: The International Journal of Narrative Therapy and Community Work, 2002, No. 4 (upubliceret dansk oversættelse).
- Carey, Maggie, Walters, Sarah og Russell, Shona (2009): *The absent but implicit. A Map to support therapeutic enquiry* s. 319-331 (12 sider) i Family Process Vol. 48/2009.
- Cecchin, Gianfranco (1987): *Gensyn med hypotesedannelse, cirkularitet og neutralitet. En invitation til nysgerrighed*. Side 405-413 i: Family Proces, vol. 26, 1987, (oversat af Ellen Blähr og Per Kirk Jørgensen).
- Cecchin, Gianfranco (1992): *Kap. 1 The Idea of Irreverence* i: Irreverence. A strategy for therapists Survival. Karnac books, London. (Upubliceret dansk oversættelse af Maria Sjö).
- Epston, David (2000): *Forlængelse af samtalen*. Networker. Oversat af Peter Leonhardt (s. 7 -17). Systemisk FORUM 2/2000.
- Fischer, Art (2005): *Power and promises*. Narrative Network News, issue 34 (Upubliceret dansk oversættelse, 4 sider)

- Freedman, Jill & Combs, Gene: Kap 2: *Narrative couple therapy* i: *Narrative therapy with couples... and a whole lot more!* Dulwich Centre Publications (s.11-65) (Upubliceret dansk oversættelse).
- Gergen, Kenneth (2008): *Kap.6: De kulturelle følger af at tænke ud fra mangler* (s. 171-194) i: *Virkeligheder og relationer*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Hertz, Søren (2003): *At arbejde systemisk i et diagnostisk felt*. Fokus på familien nr. 31 – 2003.
- Holmgren, Allan (1994): *De 3 domæner*. Udsigtstårnet til virkeligheden. Upubliceret artikel).
- Holmgren, Anette (2006): *De tror bare du driller i: Mere anerkendelse i børnehøjde*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Jerome, Bruner (2004): Kap.3: *Den narrative dannelse af selvet i: At fortælle historier i juraen, i litteraturen og livet*. Alinea Egmont.
- Kaaber, Anne & Westmark, Thilde (2010): Kap. 9: *Narrative perspektiver på skriftlige dokumenter* (s. 198-220) i: *Anette Holmgren (red.): Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal akademisk.
- Kaastrup, Susanne & Kaaber, Anne (2010). "At samtale let om tungt – et narrativt perspektiv på overvægtsproblematikker". *Sundhedsplejersken* december 2010.
- Knight, Alison & Koch, Rob: (2009): *Narrative ideas in the field of child protection* (s. 3-17). *The International Journal of Narrative Therapy and Community Work*. 2009/ No. 3.
- May, Todd (2005): Kap. 1 (s.1-26 – 25 sider): *How might one live? i: Gilles Deleuze – an introduction*. Cambridge, (upubliceret dansk oversættelse).
- Nevers, Martin (2010): Kap. 2 (s.33-53): *Pædagogiske plateauer – muligheder i pædagogisk praksis i: Anette Holmgren (red): Fra terapi til pædagogik – en brugsbog i narrativ praksis*. Gyldendal Akademisk.
- Payne, Martin (2006): Kap. FIVE: *Asking Questions* (s.80-100) i: *Narrative Therapy an introduction for Counselors*. Second edition. SAGE forlag.
- Pearce, Barnett (2007): Kap. 1: *Forgreningspunkter: Øjeblikke som forandrer verdenen i: Kommunikation og skabelsen af sociale verdner*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Pearce, Barnett (2007): Kap. 2: *Om at anlægge kommunikationsperspektivet på sociale verdner i: Kommunikation og skabelsen af sociale verdner*. Dansk Psykologisk Forlag.
- Pentecost, Mandy (2008): *A letter to Robyn – Explorations of the written word in Therapeutic practice* (s. 17-27). *The International Journal of Narrative Therapy and Community Work* 2008. No 1.
- Russell, Shona (2007): *Deconstructing perfectionism: Narrative conversations with those suffering from eating issues* (s. 21-29). *The International Journal of Narrative Therapy and Community Work*. No. 3.
- Sax, Peggy (1997): Kap. 4: *Narrative Therapy and Family support. Strengthen the mother's voice in working with families with infants and Toddlers* (s. 111-146) i: *Narrative therapy with children and adolescents*. Edited by Craig Smith & David Nylund.
- Saxtorp, Anne & Romer, Anne (2010): Kap.3: *Narrativ gruppeterapi* s. 73-97 (24 sider) i: *Syv narrative fortællinger om narrativ praksis*. Red Sofie Møller Sparre.
- Speedy, Jane (2005): *Using poetic documents: An exploration of poststructuralist ideas and poetic practices in narrative therapy* i: *British Journal of Guidance & Counselling* Vol. 33 No 3 .
- Staunæs, Dorthe: *Skæve køn, skæve etniciteter*. *Kvinder, Køn & forskning*. Nr. 1, 2003.
- Thorn, Helene (1999): *Børns oplevelse af familierapi*. FOKUS på familien 3/1999.
- Tomm Karl (1989): *Er hensigten at stille lineære, cirkulære strategiske eller refleksive spørgsmål?* (oversat i *Forum* 4/92 af Torben Marner).
- Tomm, Karl (1989): *Refleksive udspørgen som middel til at fremme selvhelbredelse*. (oversat i *Forum*. 3/92 af Torben Marner).
- Watzlawick, P. (1996): *Change: Kap. 7 og 8* (norsk oversættelse) Gyldendal.
- Webb, Ann (1990): *En systemisk tilgang til henvisninger fra skoler*. (oversat i: *Human Systems*, vol. 1 1990 af Anette Mortensen).
- Westmark, Thilde (2008): *At tale er at handle – fokus å initiativer i unges fortællinger* (s. 20 – 35). *Fokus* vol 37/2009.
- Westmark, Thilde, Nissen, Dorte, Offenber, Lasse & Lund-Jakobesen, Dorte: Kap. 11: *Interview i grupper i: Konsulent – men hvordan*. *Narrativ inspireret konsulentarbejde*. Akademisk Forlag.
- White, Michael (2004): Kap. 1 *Narrative practice, couple therapy and conflict dissolution i: Narrative Practice and Exotic lifes: Resurrecting diversity in everyday life*. Dulwich Center Publications. (Upubliceret dansk oversættelse).
- Widsell, Mats: *Sprogets transformation indenfor det systemiske*. (Upubliceret artikel)
- Winslade, John & Monk, Gerald (2008): Kap. 3: *At arbejde med len persons omdømme* (s. 93- 109) i: *Narrativ vejledning i skolen*. Psykologisk Forlag.
- Winslade, John (2002): *Storying professional identity i: The International Journal of Narrative therapy and Community Work* 2002 No. 4 (s. 33-38 – 5 sider) (Upubliceret dansk oversættelse).
- Winslade, John & Monk, Gerald (2008): Kap. 2: *Negotiating Discursive Positions* (s. 40-63) i: *Practicing Narrative Mediation – Loosening the Grip of CONFLICT*. Jossey-Bass, A Wiley Imprint.